

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Ivre Ac Potestate Romanorum Pontificum,
Imperatorum, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De indulgentijs sacrorum summorum Romanorum Pontificum. cap. xxviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

uertendum, quòd praelati præ ceteris debent esse excellen-
 tes, quantum ad quatuor. Primum est discretio in agen-
 dis: quia sunt ductores & gubernatores aliorum. Et hoc
 designatur, cum dicitur; vos estis sal terræ: sicut enim sa-
 le condiuntur omnia cibaria, ita discretione praelatorum de-
 bent dirigi, & ordinari omnia opera subditorum. Secun-
 dum, in quo debent præcellere praelati, est clara notitia in
 scripturis intelligendis. Et hoc est, quod de illis dicitur:
 Vos estis lux mundi: Sicut enim lux est manifestatio om-
 nium occultorum, sic praelati per intelligētiam sacrae scri-
 pturæ debent ex officio notificare alijs omnia opera virtu-
 tum. Tertium, in quo debent præcellere, est constantia in
 oppressoribus pauperum reprimendis. Vnde dicit Salua-
 tor, Ioan. x. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus
 suis; mercenarius autem, & qui non est pastor, videt lupum
 venientem, & dimittit oues, & fugit. Quartum, in quo de-
 bet praelatus excellere, est sanctitatis euidētia in exemplis
 dandis, quia tantum debet excellere actionem populi a-
 ctio pastoris, quantum distat à grege vita pastoris. Et glo-
 ria Episcopi est pauperum opibus providere, & ignomi-
 nia sacerdotis est proprijs studere diuitijs, c. gloria, xij. q.
 ij. & Episcopus debet esse talis, vt merito cum sanctissimo
 Iob dicere possit: Oculus fui cæco, & pedes claudō, pa-
 ter etiam eram pauperum.

DE INDVLGENTIIS SACRORVM

summorum Romanorum Pontificum.

Cap. XXVIII.

SUMMARIVM.

- 1 Indulgentia quid sit, vnde dicta, & per quem concedatur.
- 2 Papa in persona l. eiri apostoli, & vicarij Christi peccati poenā
 sine vlla exceptione licentiam habuit relaxandi.
- 3 Papa absque dubio particulares, & generales indulgentias con-
 cedere potest.
- 4 Episcopus electus confirmatus, & consecratus sine dubio pote-
 statem habet indulgentias concedendi.

§ Epi-

- 5 Episcopus tanta est præminentia, atque authoritas, quod eius causa penitentiam à domino Papa inunctam minuire potest.
- 6 Reuerendissimi domini Cardinales absque dubio in omnibus ecclesiis titulo suo subiectis indulgentias concedere possunt.
- 7 Sententia lata ab Episcopo extra suam diocesim nulla est.
- 8 Indulgentiæ existentibus in purgatorio per modum suffragij præstunt.
- 9 In dante, & recipiente indulgentiam duplex requiritur conditio.
- 10 Hæreticus est, qui pertinaciter tenet, quod indulgentiæ ad penam remissionem non valeant, vel quod Papa indulgentiam plenariam concedere non potest.
- 11 Culpa non remittitur, nisi per contritionem, & confessionem verbalem.
- 12 Episcopus in spiritualibus maximam habet auctoritatem.

Indulgentia ¶ est remissio pœnæ temporalis quæ pro peccatis debetur, concessa à Papa vel ab alio potestate habente. Et hæc definitio est de mente omnium doctorum. De remissio pœnæ, &c. quia licet omnis pœnæ quæ debetur pro peccato, relaxetur merito passionis domini nostri Iesu Christi in baptismo, vt in c. paruulo, c. conf. distinct. iij. & Magister Sententiarum in iij. distinct. iuxta illud Apostoli: Saluos nos fecit per lauarum regenerationis, & renouationis spiritus sancti, quem effudit nobis abunde: & ad Titum cap. iij. tamen cum homines postea peccantes reddant se indignos tanto, & tali beneficio, remanent obligati ad temporaliter satisfaciendū, pœnamque temporalem soluendam, nisi fortè adesset contritio, & tanta contritio, per quam remitteretur tota pœna, alias autem solum minoratur. ita voluit Magister Sententiarum distinct. xix. Et ideo per indulgentias, quæ conceduntur, fit remissio illius pœnæ temporalis, quæ homines post baptismum illaqueantur ex peccatis superuenientibus. Et ¶ Papa in persona Petri Apostoli, & vicarij Christi

Christi habuit licentiam relaxandi poenam peccati sine
 vlla exceptione, c. Deus, de poen. dist. j. Et sic de presenti
 habet ecclesia, & pastor eius hanc potestatem clauum li-
 gandi, atque soluendi sibi concessam à Christo, c. noua, de
 poenit. & remis. legitur Matth. xvj. transumptuè in c. ma-
 net, & c. omnibus, & in c. quodcunque, xxiiij. q. j. & voluit
 Richar. in distin. xvij. quarti, vbi dixit, quod clauis regni
 celorum data sunt ecclesie. Et ideo Papa tanquam verus
 Christi vicarius habet plenitudinem potestatis ab ipso
 Christo, c. cum ex eo, de poen. & remis. & omnes canoni-
 sta, Inno. Host. Ioan. And. & Imola in Clem. ij. eo. tit. & in
 Clem. j. de priuil. Roma, in consil. eccl. xliij. † Itaque Papa
 absq; dubio potest concedere indulgentias particulares,
 & generales, & plenarias indulgentias per totum orbem,
 per tex. in d. c. Deus, de poenit. dist. j. Nam ipse primus est
 cui commissæ est dispensatio thesauri ecclesie, cui data est
 plenitudo potestatis ab ipso Christo, vt in d. c. cum ex eo.
 de poenit. & remis. & dixit latè in lib. meo de concilio gene-
 rali in c. xvij. Potest etiam Archiepiscopus in Episcopa-
 tibus suorum suffraganeorum, & etiam Episcopus in suo
 Episcopatu, Legatus in sua prouincia tantum, d. c. cum ex
 eo, cum glo. sua. & ibi Panor. & c. accedentibus, eod. tit.
 † Sed Episcopus electus, confirmatus, & consecratus sine
 dubio habet potestatem concedendi indulgentias, dum-
 modo non excedat annum, pro dedicatione basilicæ, nec
 quadraginta dies pro anniuersario dedicationis, vt in d. c.
 cum ex eo, de poenit. & remis. secundum omnes scribentes:
 quia Episcopus dicitur sanctissimus Christi legatus, text.
 est in Clem. si quis suadente, de poenit. Spe. in tit. de lega. §.
 j. facit text. in c. mulierem, xxx. q. v. Et Papa appellat eos
 fratres, c. quam graui, de crim. fall. facit tex. in c. ante om-
 nia, xliij. distin. cum glo. quæ dicit, quod primus locus est
 Papatus, secundus verò est Episcopatus. Ideo Episcopi
 summi dicuntur, quia vltra eos nullus est ordo, c. de his,
 c. manus, de conse. dist. v. & ibi dicitur, quod non ab alijs,
 quam ab Episcopis manus impositionis sacramentū perfici
 potest, nec tempore Apostolorum ab alijs, quam ab ipsis
 Apostolis legitur, aut fuit peractum, facit text. in c. plerif-
 que;

que, de electio. vbi Episcopus appellatur serenissimus, ex quo text. infert ibi domi. Cardi. quod nihil est clarus, & beatus. Episcopo: Et Episcopatus est dignitas dignitatum, c. venerabilis, de præben. voluit glos. in c. ij. eod. tit. lib. vj. & vide glo. in c. tempora plenitudinis, xxvj. quælibet vij. & gl. in c. latorem, xxij. q. ij. quæ voluit, quod Episcopus sit tantæ præminentia, & authoritatis, quod ex causa potest minuere pœnitentiam iniunctam à domino Papa. Et plus dicit Bald. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iur. quod episcopus ex causa potest facere constitutiones contra canones Papæ. Et si episcopus non sit consecratus, sed confirmatus, potest concedere indulgentias, etiam si non sit sacerdos: quia concessio indulgentiæ processit ex iurisdictione episcopali, & non ex ordine. Et episcopus electus, & confirmatus, licet non sit consecratus in Episcopum, vel sacerdotem, habet tamen iurisdictionem textu c. ex transmissa, de electio. Ideo potest concedere indulgentias. ita Panor. in c. accedentibus, de excess. prælato. dicens hanc opinionem fore veriore allegat, & refert sanctum Thomam iij. sentent. dist. xxij. art. ij. tenentem quod etiam si episcopus non sit sacerdos, potest indulgentias concedere. De Archiepiscopo, & Legato diximus, vide tex. & docto. in d. c. nostro, & ibi glos. & in d. c. cur ex eo, de pœnit. & remis. † De reuerendissimis domini Cardinalibus, absque dubio possunt ipsi in omnibus ecclesijs titulo suo subiectis concedere indulgentias: quia eis habent omnimodam iurisdictionem episcopalem, & potestatem excommunicandi. casus est notab. in c. is qui de maio. & obedi. & ibi Panor. & Ioan. Mona. in c. vnica eod. titu. lib. vj. Et consuetudo generalis obseruat, quod Cardinalis, & Episcopus confirmatus, licet non sit consecratus in episcopum, vel sacerdotem, possunt concedere indulgentias: quæ consuetudo est optima legum, & canonum interpret. l. de quibus. ff. de legi. & per totum. C. quæ sit longa consuetudo, & in c. consuetudo, & in c. nos autem, distin. j. Et hanc consuetudinem in terminis nostris amplectitur Gulielmus in Clemen. si dominum, de reliq. venera. sancti. Et Cardinales concedunt centum dies de indulgentiis.

indulgentia, & habent hoc ex priuilegio. Inferiores ab illis non possunt indulgentias concedere, nisi hoc habeant ex speciali priuilegio, secundum gl. iuncto tex. in c. accedentibus, de excess. pralat. Nec alij sacerdotes possunt indulgentias concedere: quia licet ipsi habeant etiam clauis, clauis non est tota ratio virtutis faciendi indulgentias, sed est potestas clauis cum iurisdictione, & autoritate dispensandi thesaurum ecclesie: quae facultas solum competit praelatis, nisi concedatur à Papa. Bonauentura in quarto sententiarum, art. xvij. & ibi Richardus. Et episcopus potest in dioecesi aliena concedere indulgentias, quò ad hoc, ut prosint tantummodo subditis episcopi concedentis, alijs autem non subditis non prosunt, nisi interueniat licentia proprii episcopi. Ita Hostien. in summa, in tit. de poen. & remis. Et ea, quae sunt voluntariae iurisdictionis, possunt exerceri omni tempore, & in omni loco, l. ij. & l. fin. ff. de offi. proconsul. emancipati. ff. de adoptio. glo. & docto. in c. nouit, de offi. deleg. & scribentes in l. fin. ff. de iurisdic. om. iud. † Sed si episcopus tulit sententiam extra suam dioec. & cessim, nulla est ratio loci. Spe. in tit. de sententia. §. iuxta, & docto. in d. l. fin. ff. de iurisd. om. iud. Sed capitulum sede vacante non potest concedere indulgentias. Ioannes And. in c. vnico, de maior. & obed. in vj. Sed vacante episcopatu iurisdic. remanet apud Capitulum; & vacante Papatu iurisdic. remanet apud Collegium Cardinalium. Bart. in l. vbi absunt. ff. de tuto. & curato. dat. ab his. & vide Bart. in l. infamem. ff. de pub. iud. & vide docto. in c. illa, ne sede va. & vide glo. & docto. in c. cum olim, de maior. & obed. Sed male loquitur Barto. quia iurisdic. non remanet penes Cardinales mortuo Papa, tex. in Clemen. ne Romani. §. irritum, de electio. & ibi glos. & docto. & vid. glo. & docto. in c. vbi maius, de electio. in vj. §. ideoque, & vid. glo. in c. j. de schismat. in vj. vbi dicitur, quòd mortuo Papa ecclesia non remanet sine sponso, qui est Christus. & quòd Cardinales non habeant iurisdictionem, voluit Bal. in tractatu de schismat. & vide Barba. in consil. vbi late de potestate Papae & Cardinalium in xxxij. colum. vide additio. Imolae in d. Clemen. ne Romani, & vide addit. Barto.

8 in d. l. vbi absunt. † Et indulgentiæ profunt existentibus in purgatorio per modum suffragij. Anton. in c. quia nonnulli, de cler. non resid. sed vbi concederet Papa indulgentiam mortuis de plenitudine potestatis, valeret, nec possemus nos apponere os in cælum. Et Ioan. de Imo. in Clem. ij. de pœnitent. & remis. multa dicit, & vide Hostien. in summa in d. tit. & vide Abbat. in c. quod autem, de pœnitent. & remis. Indulgentia quid sit, iam diximus; sed Calderi. in repeti. c. nostro, de pœnitent. & remis. dicit, quod indulgentia est remissio pœnæ temporalis pro peccatis actualibus pœnitentia non remissis in absolutione sacramentali facta à prælato ecclesiæ, ex causa rationabili pro recompensatione de pœna indebita. Itaque rationabilis causa est necessaria ad indulgentiam, id est ad efficaciam indulgentiæ: & sic ad tantam indulgentiam est etiam necessaria rationabilis causa illius quantitatis. Sed fides nostrat. quod indulgentiæ ritè datæ sunt validæ. ita doctissimus Caietanus in ij. Tomo, in c. de thesauro indulgentiarum. Sed si indulgentia est indiscreta, quia caret rationabili causa, aut omnino, aut quò ad tantam quantitatem, est inutild. secundum Caietanum vbi supra, & dicit Alexan. de 9 les. in iij. sententiarum, distinct. xx. † quod in dante, & recipiente indulgentiam requiritur duplex conditio, dante potestas, & causa rationabilis, & honesta, vt pro terra sancta, & pro adificatione ecclesiæ, pro visitatione sanctorum corporum Romæ, pro inchoando studio, & similibus. & vide de hoc Abbatem in d. c. quod autem, de pœnitent. & remis. Ex parte autem recipientis requiritur deuotio, & contritio: & ibi dicit, quod indulgentia tantum valet, quantum sonat. & ista est communis opinio. Nam scire debes, quod ex effusione sanguinis Christi, & multis meritis martyrum, & aliorum sanctorum constituitur thesaurus ecclesiæ, cuius potestatem habet vicarius Christi, & claudit, & aperit, cui vult, & quando vult. Nam minima gutta sanguinis Christi fuisset sufficiens ad redimendum totum mundum. Item martyres fuerunt hic puniti vltima quam eorum delicta meruerunt. Vnde merita eorum remanserunt in ecclesiâ vniuersali, quia sicut nullam malitiam impu-

impunitum, ita nullum bonum irremuneratum, vt Gene.
c. iij. Ille ergo, qui concedit indulgentiam, intendit com-
municare illa bona irremunerata compensatione quadā.
ita Abbas in d. c. quod autem. Sed nota, quod plena indul-
gentia dicitur ex eo, quod nihil ei deest, c. ieiunium, lxvj.
dist. c. re vera, de conse. dist. ij. c. veniens, de verb. signif. c.
cum locum, de spons. c. cum inter, de re iudi. Et ecclesia in
hoc errare non potest, per illud Lucae xxij. Ego orau pro
te, vt non deficiat fides tua. facit c. ā recta, xxiiij. q. j. Cum
ergo tota ecclesia affirmet indulgentias valere, tenendum
est, quod valeant, ita Richard in iij. senten. dist. xx. † Ita ¹⁰
que esset hereticus, qui pertinaciter teneret, quod indul-
gentiæ non valent ad remissionem pœnæ, habitis debitis
circumstantijs; vel quod Papa non posset concedere ple-
nariam indulgentiam: quia in symbolo fidei vnus ex ar-
ticulis dicit: Sanctam ecclesiam, sanctorum communio-
nem, peccatorum remissionem: in quo comprehenditur
effectus gratiæ, remissionis peccatorum per sacramēta ec-
clesiæ: & effectus gratiæ, quæ est communicatio merito-
rum, & bonorum operum, quæ est per charitatem cum re-
laxatione pœnæ, quæ fit per indulgentias, innititur meri-
tis ecclesiæ, & præcipue passionis Christi. Vnde tenere a-
liter est contra articulos fidei, & determinationem eccle-
siæ. ita Felin. in suo sermone de indulgentia plenaria alle-
gans ad hoc multa optima. † Et aduerte (vt dixi) quia cul-
pa non remittitur, nisi per contritionem, & confessionem ¹¹
verbalem, vt in c. voluissent iniqui, de pœnit. dist. j. Et in-
dulgētia potest fieri (vt dixi) ad remissionem pœnæ: &
culpa est macula, seu obfuscatio, quæ generatur in anima
peccatoris. ita Card. in Clem. j. de priuil. Et indulgentiæ
operantur, quod absque alia pœnitentia quandoq; pœna
tollitur in parte, quandoq; in totum, vt per Felin. vbi sup.
& dicit ibi allegando Theologos, quod data indulgentia
visitanti certam ecclesiam, vel offerenti certum quid, tan-
tum participat offerens duos solidos, quantum offerens
duos aureos, & tantum veniens à longe, quantum stans pro-
pe locum. dicit tamē Richar. (vt ipse allegat) quod quan-
tum ad remissionem pœnæ bene sunt pares. Sed de illis
duo-

duobus, quorum vnus dat plus consequitur, nisi in casu, quo minus datuū esset maius per comparationē ad dantē, sicut de paupercula dicitur Matth. xij. Et licet indulgentiæ istis ambobus æqualiter valeant, quantum ad remissionem pœnæ: tamen magis laboranti plus valent ad meritum æternæ vitæ, & ad gratiæ augmentum: quia etiam sine indulgentia talis magna eleemosyna, & magnus labor fuissent meritoria. Et dicunt etiam, quod si dicitur: Quicumque visitauerit talem ecclesiam, habeat xl. dies indulgentiæ, intelligitur remitti tantum de pœna debita in purgatorio, quantum remitteretur, si in hoc mundo pœnitentiam egisset. Et quoniam xl. dies pœnitentiæ plus valent perficienti eam cum feruore, maioriq̃ue labore, quàm perficienti eam cum minori, ita xl. dies indulgentiæ plus valent, qui se magis disponit, vel magis laborat, vel magis se affligit, rationē melioris dispositionis. Sed quo ad pœnam æqualiter remittitur laboranti, & non laboranti, feruenti, & plus, & minus, data sufficienti contritione. Et istud intelligo procedere in indulgentia particulari certi temporis, sed in indulgentia plenaria totius pœnæ, si quis statim post eam acceptam moreretur, non esset differentia inter primum, & secundum, quod ad gloriam, nisi forte respectu maioris prærogatiuæ in cœlis habēdæ. Et indulgentia anni Iubilæi, quæ habetur Romæ, in nullo differt ab indulgentia plenaria, quæ alibi conceditur. & de hoc vide Felin. vbi supra. Et indulgentia concessa veris pœnitentibus, & confessis, prodest illis, qui sunt confessi semel in anno, & habent propositum confitendi. Abb. in c. omnis vtriusq; sexus. & Felin. vbi supra, in suo sermo. Et de anno Iubilæi vid. extrauag. Bonifacii incip. Antiquorum; & ibi in commento videbis multa de indulgentijs. & ibi dicitur, quod thesaurus ecclesiæ per dispensationem non minuitur. † Episcopus in spiritualibus habet maximam auctoritatem, nam potest absoluerē & ligare animas à peccatis, c. quodcunque, & c. manet, xxij. q. j. & Matth. xvj. Quod verum, nisi de peccato in spiritum sanctum, quod est irremissibile etiā in alio seculo, c. potest, de pœni. dist. v. & ibi glo. quod intellige de finali impœnitētia, & obli-

gatione

matione, c. diaconi sunt, xcij. distinct. de pœn. distinct. vij. & vide docto. in c. à nobis, il ij. de sentent. excom. & in articulo mortis vide c. cognouimus, c. de his, & c. his, qui, & c. si presbyter, & ibi glos. & quid in raptore, vide c. super eo, de rapt. & ibi glos. Et episcopus ponit pœnam ex arbitrio pœnitentibus in extremo vitæ, c. tempora, & sequen. & c. pœnitentibus.

DE DEPOSITIONE, ET DEGRADATIONE.

Cap. XXI X.

S V M M A R I V M.

- 1 Degradatio est privilegiorum, & ordinum sacrorum amotio, vel priuatio, depositio vero est à dignitatibus, & honoribus amotio. & num. 2.
- 2 Quibus ex causis, à quibus, & qualiter fiat degradatio: & de eius effectu, remissive.
- 3 Non valet Episcoporum sententia in degradatione, & depositione Episcopi, nisi omnes sint concedes.
- 4 An sine causa Episcopus per Papam priuari possit.
- 5 Prouinciale concilium an deponere possit Episcopum, aut pronunciare deponendum.

In primis præmitto, quod degradatio est, privilegiorum, & ordinum sacrorum amotio, vel priuatio ob crimen atrox factum contra clericum constitutum in sacris. Probatnr in c. ij. de pœn. in vj. & in c. nouimus, de verbo. signif. & in c. cum non ab homine, de iudi. & in c. qualiter, & quando, de accusa. † Sed depositio est à dignitatibus, & honoribus amotio. ita Spe. in tit. de accusat. §. ij. & probatur in iuribus superius allegatis. Et sic aduerte, quod degradatio proprie est ab ordinibus; depositio vero ab honoribus, & dignitatibus, secundum Spe. vbi supra. † Et à quibus fiat degradatio, & ex quibus causis episcopus, vel clericus sit degradandus, & qualiter fiat degradatio, & de effectu degradationis, videbis latè per Ioan. Bertachin. in tractatu suo de episcopo, in folio vij. & vide doctor. in c. de.